

V R T E C.

Izhaja
1. dne
vsacega
meseca
na celoj
póli in
stoji na
vse leto
2 gl.
60 kr.,
za pol
leta 1 gl.
30 kr.
av. vr.

Naroč-
nina se
naprej
plašuje
in po-
šilja u-
rednišči-
vu v
Lingar-
jevih
ulicah
hiš. št. 1
v Ljub-
ljani.

Časopis s podobami za slovensko mladino.

Štev. 10.

V Ljubljani 1. oktobra 1877.

Leto VII.

Otročje elegije.

2.

Po počitnicah.

Divni, preradostni čas počitnic mi rajski užitih!
Kaj li, zakaj si minól z naglostjo lepega sná? —
Iti mi v jéčo užé sedaj je, ko svet je še krasen,
Ko blagoslôve okrog vsiplje še mili nam Bog!
Drevje nagiblje do tál se, težko sadjém obloženo,
Grozdi na trsu zoré, ajda po medu dehti!
Čisto, kot ribje okó, nebó je in solnčnato vedno,
Vzduh je premil in krepák: lepši od dneva je dán.
Nitke srebrne plovó po pisanem polji širocem,
Črédo po lokah užé in ob strniščih pasó.
S pólja po prosu zvené prijazni glasóvi v razórih:
„Pet pedi! pet pedi!“ zdaj tam prepelice pojó.
Ribíé pogreza skrbnó si mreže v potoček šumeči,
Da bi potegníl postrv bistro iz bistríh valóv.
Z gózda razléga se rog, razléga se lájanje mnógo,
Pókanje pušek, za njím srečnega lovca zavrisk.
Drobno nabira suhljád pastírček, da vkuril bi ogenj,
S pólja užé izkopán krasní je, ljubi korún!
Ogenj se vnéma, plamén svetál plapolá iz kurjáve,
Duh se razšírja vonjív, k málici sladkej vabéč —
Ali gorjé! o gorjé! v dvorani tihotnej in pustej
Vbozec otožen tíčím, belim si vedno glávó,
Glávó, ki polna je še spomina, igér in veselja,
Ki se vkloníti ne vé jarmu pretežkemu zdaj! —

Vrni zatôrej se čas počitnic mi rajski užitih,
 Ti, ki si meni minól z náglôstjo lepega snâ!
 Vrni se zópet skoraj s čarôbo mi neizrečeno,
 Ali od žalosti jaz in hrepenénja umrêm!

Lujiza Perjakova.

Otroci! učite se pridno v mladosti.

Ivan, sin bogatega očeta, in Tomaž, sin siromaškega rokodelca, hodila sta skupaj v domačo ljudsko šolo.

Ivan je bil svojeglavten ter se nij hotel učiti. Gospod učitelj so ga večkrat opominjevali in mu rekli: „Ivan, Ivan, — leta tvoje mladosti potekó in ti se ne bodeš nič naučil, sram te bode v starosti, ker ne bodeš nič znal.“ Ali Ivan si je vse drugače mislil. Rekel je večkrat svojim tovarišem: „čimú se mi je treba učiti in s knjigami glavo lomiti? Moj oče so bogati in gotovo mi toliko premoženja zapusté, da bodem imel jesti in piti, a družega ne potrebujem. Da bi le užé skoraj bil sam svoj gospodar!“

Tako se je Ivan zanašal na očetovo premoženje in se nij hotel poprijeti nobenega nauka. Pozneje je še to pozabil, kar se je bil naučil poprej.

A Tomaž je bil ves drugačen deček. On se nij mogel zanašati na bogastvo, ker je njegov oče komaj toliko zaslužil, da je hranil sebe in svoje družino. Zato se je Tomaž pridno učil v mladosti. Vse leto niti jedenkrat nij izostal iz šole. Pri javnem izpraševanju konec šolskega leta se je s svojimi odgovori tako prikupil nekemu trgovcu, da ga ta s privoljenjem njegovega očeta takoj vzame k sebi v trgovski nauk. Kdo je bil zdaj srečnejši od našega Tomaža!

V trgovčevj hiši je bil Tomaž ravno tako priden in dober, kakor poprej, ko je bil še domá. Trgovcu je bilo to zeló všeč, zatorej ga da učiti laškega in francoskega jezika. In kmalu je znal Tomaž v treh jezicih prav dobro in gladko govoriti. Dokončavši svoja dnevna opravila, vselej je čítal zvečer koristne in poučne knjige, iz katerih se je naučil mnogo lepega in koristnega. Kdor koli je Tomaža poznal, vsak je rekel, da mu ga nij blizu enacega.

Tako je Tomaž v hiši bogatega trgovca postal kmalu trgovski pomagač. Necega dne ga pošlje gospodar v silno važnem trgovskem opravilu na Angležko. Tomaž je vse, kar mu je bilo naročenega, tako srečno in ugodno opravil, da mu gospodar štiri tisoč goldinarjev izplača kot darilo za njegov trud.

Za nekaj časa je Tomaž začel užé trgovati na svojo roko.

A kaj je delal Ivan? On je hodil na lov, zahajal je v krčme in gostilnice, ter mu je največje veselje bilo, kadar je v nazočnosti ljudi jezdil svojega konja. — Po očetovej smrti je podedoval zares lepo premoženje, ali kaj koristi človeku premoženje, ako ne zna ž njim ravnati, kakor je treba? Pozidal je veliko tovarno, ki ga je stala mnogo novcev in tako se je v kratkem zakopal v velike dolgove. Naposled izgubi tovarno in velik del svejega premoženja. A to še nij vse. Začela se je vojska. Sovražniki prideró v njegov kraj in mu odnesó še to, kar je ostalo njegovej zapravljivosti.

Zdaj je bil Ivan siromak. Rad bi bil delal dolgove, a nihče mu nij hotel dajati na upanje. Delati nij znal, naučil se nij v madosti nič, kaj naj